

SISUKORD

1. Üldosa.....	3
1.1 Üldine	3
1.2 Lähtematerjalid	3
1.2.1 Kasutatud õigusaktide, standardite ja juhendite loetelu.....	3
1.2.2 Lähteülesanne	4
1.2.3 Uuringud.....	4
1.2.4 Kontaktandmed.....	4
2. Olemasoleva olukorra kirjeldus.....	5
2.1 Andmed maa omandi kohta.....	5
2.2 Kitsendused projektala piirkonnas	5
2.3 Uuringud.....	5
2.3.1 Geodeetiline uuring.....	5
2.3.2 Geoloogiline uuring	5
3. Projektlahendus.....	7
3.1 Objekti nimetus ja asukoht	7
3.2 Tee elemendid	7
3.3 Vertikaalplaneerimine	7
3.4 Äärekivid.....	7
3.5 Katend	8
3.6 Konstruktsioonid	8
3.6.1 Materjalidele esitatavad nõuded	8
3.6.2 Killustikalus.....	9
3.6.3 Asfaltbetoonkate.....	10
3.7 Liikluskorraldus- ja ohutusvahendid	10
3.7.1 Liiklusmärgid.....	10
3.7.2 Teekattemärgistus.....	11
3.8 Tehnovõrgud	11
3.8.1 Üldist.....	11
3.8.2 Siderajatised	12
3.8.3 Elektrivarustus.....	12
3.9 Keskkonnakaitse ja maastikukujundustööd	12
4. Tööde teostamine	13

4.1 Üldised nõuded ehitustööde teostamiseks.....	13
4.2 Ehitusaegne puude kaitse	14
4.3 Ettevalmistustööd	15
4.4 Ehitustööd	16
4.5 Ehitusaegne liikluskorraldus.....	17
5. Hooldusjuhend	17
5.1. Tee suhtes esitatud nõuded.....	17
5.2 Hooldus.....	18
5.2.1 Talihooldus	18
5.2.2 Kevadine hooldus	19
5.2.3. Aastaringsete hooldustööd	19
5.2.4. Haljastuse hooldus	19

JOONISED

Asukohaskeem	TL-0
Asendiplaan	TL-1 (1:500)
Vertikaalplaneerimine	TL-2 (1:500)
Ristlõiked	TL-3 (1:50)
Isikliku kasutusõiguse seadmise plaan	TL-4 (1:500)

1. Üldosa

1.1 Üldine

Käesolev põhiprojekt on koostatud Infra Projekt OÜ (edaspidi Projekteerija) poolt Lääne-Harju Vallavalitsuse (edaspidi Tellija) tellimusel. Projektiga hõlmatud ala asub Harju maakonnas, Lääne-Harju vallas, Keelva külas, riigitee nr 11195 Keila – Keila-Joa tee km 5.44 (vasakul) ja km 5.54 (paremal) Mardika kinnistu juurdepääsutee lähistelemõlemale teeküljele.

Projekteerija ülesandeks on koostada bussipeatuste põhiprojekt. Projekteerijal tuleb välja töötada tehniliselt optimaalne ning majanduslikult põhjendatud projektlahendus.

Töö käigus lahendati üldjoontes piirkonna geomeetria ja pakuti välja võimalik lahendus piirkonna muutmisele vastavalt lähteandmetele ja nõuetele.

1.2 Lähtematerjalid

1.2.1 Kasutatud õigusaktide, standardite ja juhendite loetelu

Käesoleva projekti koostamisel on arvestatud dokumente:

- Ehitusseadustik (RT I 05.03.2015)
- Ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seadus (RT I 23.03.2015, 3)
- Tee ehitusprojektile esitatavad nõuded (MTM 09.01.2020.a. määrus nr 2)
- Tee ehitamise kvaliteedi nõuded (MTM 03.08.2015.a. määrus nr 101)
- Tee seisundinõuded (MTM 14.07.2015.a. määrus nr 92)
- Tee-ehitusmaterjalidele- ja toodetele esitatavad nõuded ja nende vastavuse tõendamise kord (MTM 22.09.2014.a. määrus nr 74)
- Nõuded ehitusprojektile (MTM 17.07.2015.a. määrus nr 97)
- Tööohutus ehitusplatsil (Tööinspeksioon, 2022.a)
- Riigiteede liikluskorralduse juhend. Nõuded liikluse korraldamisele, liikluskorraldusvahenditele ja nende kasutamisele (Transpordiamet 19.01.2023 nr 1.1-7/23/9)
- Killustikust katendikihtide ehitamise juhised (Transpordiamet 26.01.2022 nr 1.1-7/22/43)
- Nõuded tehnovõrkude ja -rajatiste teemaale kavandamisel (MA 2018-015)
- Muldkeha ja dreni projekterimise, ehitamise ja remondi juhised (Maanteeameti peadirektori 05.01.2016.a käskkiri nr 0001)
- Teealade kuivenduse projekterimise juhend, 25.02.2002. a
- Teetööde tehniline kirjeldus (Maanteeameti peadirektori 18.02.2019.a käskkiri nr 1-2/19/096)
- Teede projekterimise juhend (TRAM 22.01.2025 määrus nr 1.1-1/25/9)

- Tee projekteerimise normid (KLiM 17.11.2023.a määrus nr 71)
- EVS 613:2023 Liiklusmärgid ja nende kasutamine
- EVS 614:2022 Teemärgised ja nende kasutamine
- EVS 843:2016 Linnatänavad
- EVS 901-1:2020 Tee-ehitus. Osa 1: Asfaltsegude ja pindamiskihtide täitematerjalid
- EVS 901-2:2016 Tee-ehitus, Osa 2: Bituumensideained
- EVS 901-3:2021 Tee-ehitus, Osa 3: Asfaltsegud
- EVS 901-20:2013 Tee-ehitus. Katsemeetodid, Osa 20: Filtratsioonimooduli määramine
- EVS 932:2017 Ehitusprojekt
- EVS-EN 1340:2003+AC:2006/AC:2014 Betoonest äärekivid. Nõuded ja kaitsemeetodid
- EVS-EN 13285:2018 Sidumata segud. Spetsifikatsioonid
- Kohaliku omavalitsuse õigusaktid, juhendid ja juhised
- Toodete tootjapoolsed paigaldusjuhendid

1.2.2 Lähteülesanne

Põhiprojekti koostamisel aluseks võetud:

- Lääne-Harju vallas Keelva külas riigitee nr 11195 Keila – Keila-Joa tee km 5.45 ja km 5.51 uute bussipeatuste rajamise nõuded (TRAM, 02.04.2026 nr 7.1-2/26/4136-2);
- Lääne-Harju vallas Keelva külas riigitee nr 11195 Keila – Keila-Joa tee telekommunikatsioonialased tehnilised tingimused (Telia Eesti AS, nr 40287802);
- Lääne-Harju vallas Keelva külas riigitee nr 11195 Keila – Keila-Joa tee elektrivõrkude tehnilised tingimused (Elektrilevi OÜ, nr 517100).

1.2.3 Uuringud

Käesolev projekt põhineb järgmistel uuringutel:

- Lääne-Harju vald, Keelva küla, Kangru tee ja nr 11195 Keila-Keila-Joa tee topogeodeetiline uurimistöö (Amos Atlas OÜ, töö nr. 133-G-26, 06.2026.a.).

1.2.4 Kontaktandmed

Tellija:

Lääne-Harju Vallavalitsus
Rae tn 38
76806 Paldiski
tel.: +372 679 0600
info@laaneharju.ee
Registrikood: 77000200

Projekteerija:

Infra Projekt OÜ
Kummeli tee 94
11912 Tallinn
tel.: +372 5649 78 72
sergei.tunka@gmail.com
Registrikood: 14787883

2. Olemasoleva olukorra kirjeldus

2.1 Andmed maa omandi kohta

Põhiprojektiga haaratud ala asub kinnistutel:

Tabel 1. Projektiga haaratud katastriüksused

Jrk nr	Katastriüksuse nimi	Katastriüksuse tunnus	Katastriüksuse sihtotstarve	Katastriüksuse omandivorm
1	11195 Keila - Keila-Joa tee	29501:007:0482	transpordimaa	riigiomand
2	Suurekivi	29501:007:1228	maatulundusmaa	eraomand
3	Reima	29501:007:1671	maatulundusmaa	riigiomand

2.2 Kitsendused projektala piirkonnas

Projekteeritavale alale ulatuvad alljärgnevad seadustest tulenevad kitsendused:

- Riigitee nr 11195 Keila – Keila-Joa tee teekaitsevöönd – 30 m äärmise sõiduraja välimisest servast;
- Sideehitise kaitsevöönd, mille ulatus on 1 m mõlemal pool sideehitist;
- Maakaabelliini kaitsevööndid, mida mõlemalt poolt piiravad liini äärmistest kaablitest 1 meetri kaugusel paiknevad mõttelised vertikaaltasandid.

Muinsuskaitsealuseid ja pärandikultuuri objekte ning looduskaitsealasid vahetult projektiga hõlmatud maa-alal või selle läheduses ei esine.

2.3 Uuringud

2.3.1 Geodeetiline uuring

Projekti koostamisel on kasutatud Aamos Atlas OÜ poolt koostatud maa-ala plaan 06.2026.a. töö nr. 133-G-26. Koordinaadid on L-Est'97 ja kõrgused EH2000 süsteemis. Tehnovõrgud kanti plaanile mõõdistamistulemuste, uurimisandmete ja võrgu valdajate poolt väljastatud materjalide alusel.

2.3.2 Geoloogiline uuring

Uuritud ala paikneb Põhja-eesti lubjakiviplatool litoriaamere loode-kagusuunalisel rannavallil. Aluspõhjaks keskordoviitsiumi lasnamäe lademe lubjakivi. Pinnakate koosneb jää- ja meresetetest, mida katab muld või täitepinnas.

Muld levib pindmise 0.25...0.5 m paksuse kihina ja sisaldab veeriseid. Järgneb merelise tekkega kruus. Kruus on tihe, sisaldab ca 40% veeriseid ja munakaid, kihi paksus on kuni 2.55 m. Kruusa all lamab jäätেকkeline saviliivmoreen paksusega 0.15...1.00 m. Esineb kerge või raske kõva saviliiv, mis sisaldab 20-40% jämepurdu.

Pinnasevee tase uurimistöode ajal oli 0.05...0.95 m sügavusel maapinnast.

3. Projektlahendus

3.1 Objekti nimetus ja asukoht

Objekti nimetus: **riigitee nr 11195 Keila – Keila-Joa tee km 5.44 (vasakul) ja 5.54 (paremal) bussipeatused.**

Objekti asukoht: Keelva küla, Lääne-Harju vald, Harju maakond.

Projekteeritud bussipeatused kulgevad üle teemaa katastriüksuse. Tee on avalikult kasutatav tee. Teekatendi laius ca 6.3 m. Tee on asfaltkattega.

3.2 Tee elemendid

Projekteeritud bussipeatused on tüüp II (avatud taskuga) ning neile on rajatud bussiooteplatvormid ilma ootekojata, kuid neil on istepink.

Vasakpoolne bussipeatus (km 5.44)

Bussipeatus on projekteeritud avatud taskusse, mille laius on 4 m. Bussipeatuse täislaiuse pikkus on 17 m. Bussipeatuse täisosale eelneb kaldosa pikkusega 20 m ja järgneb kaldosa pikkusega 13 m. Bussiooteplatvorm on 10 m pikkune ja platvormi laius on 2 m. Bussiooteplatvormi serva, sõidutee ja platvormi vahele, on projekteeritud 10 cm kõrgune äärekivi. Platvormile on projekteeritud pink. Prügikast paigaldada liiklusmärgi posti külge.

Parempoolne bussipeatus (km 5.54)

Bussipeatus on projekteeritud avatud taskusse, mille laius on 4 m. Bussipeatuse täislaiuse pikkus on 17 m. Bussipeatuse täisosale eelneb kaldosa pikkusega 20 m ja järgneb kaldosa pikkusega 13 m. Bussiooteplatvorm on 10 m pikkune ja platvormi laius on 2 m. Bussiooteplatvormi serva, sõidutee ja platvormi vahele, on projekteeritud 10 cm kõrgune äärekivi. Platvormile on projekteeritud pink. Prügikast paigaldada liiklusmärgi posti külge.

3.3 Vertikaalplaneerimine

Projekteeritud tee plaaniliselt ja kõrguslikult kokku viidud piirkonnas oleva teevõrguga. Vertikaalplaneering koostatud selliselt, et oleks tagatud sajuvee äravool teedelt. Valdavalt voolab sajuvesi teelt piki- ja põikkalletega olevale haljasalale immutamiseks.

Bussipeatuse taskule on projekteeritud põikkalle 2.5% mulde serva poole. Tugipeenardele on projekteeritud põikkalle 4.0%. Ooteplatvormidele on projekteeritud ühepoolne põikkalle 2.0% mulde serva poole.

Projekteeritud mulde nõlvus on üldiselt 1:2.75.

3.4 Äärekivid

Projekteeritud sõidutee betoonäärekivi (150x300mm), peab olema valmistatud tardkivimi baasil (klass 3) (vastavalt EVS-EN 1340:2003+AC:2006 „Betonist äärekivid. Nõuded ja

katsemeetodid” Tabel 2.2 nõuetele). Äärekivi kõrgus bussipeatuste platvormide ääres on valitud 10 cm. Äärekividega lõikude algustes ja lõppudes viia äärekivid kahe kivi ulatuses projekteeritud kõrguselt 0 cm kõrgusele.

Projekteeritud äärekivid paigaldada 10 cm paksusele betoonkihile. Betoonkihi alla ehitada killustikust tihendatud alus. Äärekivid toetada mõlemalt poolt kivi betooniga.

3.5 Katend

Projektiga on ette nähtud rajada järgnevad katendikonstruktsioonid:

Sõidutee asfaltbetoonkate	
Asfaltbetoon AC 16 surf 70/100	4 cm
Asfaltbetoon AC 20 base 70/100	6 cm
Killustikalus, fr. 32/63, kiilekillustik 8/16 ja 12/16 – 25 kg/m ² , E>170 MPa	20 cm
Dreenkiht liivast, <7% 0.063mm osiseid	min 20 cm
Täiteliiv (vajadusel), (Kt=0.98, Kf>0.5 m/ööp)	koha järgi
Tihendatud ja profileeritud aluspinnas	

Kõnnitee asfaltbetoonkate (ootepatvorm)	
Asfaltbetoon AC 8 surf 70/100	5 cm
Killustikalus, fr. 16/32, kiilekillustik 4/16 – 25 kg/m ² , E>140 MPa	15 cm
Dreenkiht liivast, <7% 0.063mm osiseid	min 20 cm
Täiteliiv (vajadusel), (Kt=0.98, Kf>0.5 m/ööp)	koha järgi
Tihendatud ja profileeritud aluspinnas	

3.6 Konstruktsioonid

3.6.1 Materjalidele esitatavad nõuded

1) Sõidutee asfaltbetoonkatend

Asfaltbetoon AC 16 surf 70/100 1500 ≤ AKÖL 20 < 3000 (100% tardkivikillustikuga) (AKEJ)

Asfaltbetoon AC 20 base 70/100 1500 ≤ AKÖL 20 < 3000 (AKEJ)

Killustik, AKÖL 20 500 – 3000 (KKEJ)

2) Kõnnitee asfaltbetoonkatend

Asfaltbetoon AC 8 surf 70/100 AKÖL 20 < 900 (45% tardkivikillustikuga) (AKEJ)

Killustik AKÖL 20 < 500 (KKEJ)

Märkused:

- KKEJ – Killustikust katendikihtide ehitamise juhiseid.
- AKEJ – Asfaltist katendikihtide ehitamise juhiseid.
- Kasutatava asfaltsegu omadused ja sõelkõver peavad rahuldama EVS 901-3:2021 toodud vastava segulehe tingimusi.

- Asfaltsegudes kasutatav filler peab rahuldama EVS 901-1:2020 peatüki 5 nõudeid.
- Täitematerjalide ja filleri minimaalsed katsesagedused ja katsemeetodid on määratud EVS 901-1:2020 tabelis 12.
- Asfaltbetoonkatte pikivuugid teostada kuumvuukidena. Vuukide töötlemine teostada vastavalt AKEJ.

3.6.2 Killustikalus

Sõidutee lubjakivikillustikust kiht ehitada fraktsioneeritud killustikust 32/63 ja kiilumiseks kasutada killustikku fr 8/16 mm või fr 12/16 mm, kulunormiga 25 kg/m². Killustiku omadused peavad vastama Killustikust katendi kihtide ehitamise juhise tabel 1 nõuetele.

Jalgratta- ja jalgteed killustikalus ehitada fraktsioneeritud killustikust 16/32 ja kiilumiseks kasutada killustikku fr 4/16 mm, kulunormiga 25 kg/m². Killustiku omadused peavad vastama Killustikust katendi kihtide ehitamise juhise tabel 2 nõuetele.

Tabel 2. Minimaalsed nõuded täitematerjalide omadustele aluste ehitamisel ridakillustikust või fraktsioneeritud killustikust

Täitematerjali omadus	Sõidutee killustikalus	Kõnnitee killustikalus
Terastikuline kategooria	G _C 80/20	G _C 80/20
Purustatud pindade osakaalu kategooria	C _{50/10}	C _{50/30}
Los Angeles'e (LA) meetodil määratud purunemiskindluse klass	LA ₃₅	LA ₃₅
Külmakindluse kategooria	F ₄	F ₄
Külmakindlus NaCl lahuses	–	–
Plastsusteguri maksimaalväärtuse kategooria	FI ₃₅	FI ₃₅
Peenosiste sisalduse kategooria	f ₄	f ₄

Paigaldatud kihi vastavust projektile kontrollitakse iga 25 meetri järel. Lubatud suurimad hälbed projektist on järgmised:

- 1) tee telje kõrgus ±50 mm, asustatud alas või külgneva rajatise või konstruktsiooniga liitumisel ±20 mm;
- 2) aluse serva kaugus tee teljest –0/+10 cm;
- 3) põikkalle kahepoolse kaldega teedel ±0.5% ja ühepoolse kaldega teedel ±0.3%;
- 4) tihendatud kihi ristlõike kolme punkti keskmine paksus, mõõdetuna tee teljel ja aluse servast 1 meetri kaugusel, võib olla projekteeritud paksusest väiksem kuni 10%, üksikmõõtmise tulemus kuni 30 mm;
- 5) suurim lubatud ebatasasus 3 meetri pikkuse lati all on optimaalse terastikulise koostisega segukillustike kasutamisel tee piki- ja põiksuunas 15 mm, fraktsioneeritud killustike kasutamisel 20 mm;

6) tihendatud aluse mis tahes punktist võetud killustikuproov ei tohi sisaldada üle 7% osiseid, mis on väiksemad kui 0.063 mm.

Aluse tihendamist kontrollitakse elastsusmooduli mõõtmise teel tihendatud kihi pinnal LOADMAN- või INSPECTOR-tüüpi seadmega vähemalt iga 100 meetri järel ristlõike kolmes punktis (tee teljel ja aluse servast 1.0 meetri kaugusel). Elastsusmoodul tihendatud aluse pinnal peab olema sõiduteel ≥ 170 MPa ja kõnniteel ≥ 140 MPa.

3.6.3 Asfaltbetoonkate

Sõidutee asfaldi omadused peavad vastama tabel 3 ja 4 nõuetele.

Tabel 3. AC surf segu jämetäitematerjalidele esitatavad miinimumnõuded

Segu omadus	AC 16 surf (sõidutee)	AC 8 surf (kõnnitee)
Terastikulise koostise kategooria	Gc 90/15	Gc 85/20
Kulumiskindlus Nordic katsel kategooria	A _N 14	–
Los Angeles'e (LA) meetodil määratud purunemiskindluse klass	LA ₂₅	LA ₃₅
Plastsusteguri maksimaalväärtuse kategooria	Fl ₁₅	Fl ₂₅
Bituumensideaine	B70/100	B70/100
Purustatud pindade osakaalu kategooria	C _{100/0}	C _{50/30}
Peenosiste sisalduse kategooria	f ₂	f ₄
Külmakindlus NaCl lahuses	F _{NaCl4}	–

Tabel 4. AC base segu jämetäitematerjalidele esitatavad miinimumnõuded

Segu omadus	AC 20 base
Terastikulise koostise kategooria	Gc 90/15
Los Angeles'e (LA) meetodil määratud purunemiskindluse klass	LA ₃₀
Plastsusteguri maksimaalväärtuse kategooria	Fl ₂₀
Bituumensideaine	B70/100
Purustatud pindade osakaalu kategooria	C _{50/30}
Peenosiste sisalduse kategooria	f ₄
Külmakindluse kategooria	F ₂
Külmakindlus NaCl lahuses	–

3.7 Liikluskorraldus- ja ohutusvahendid

3.7.1 Liiklusmärgid

Joonisel TL-1 tähistatud liiklusmärgid kuuluvad ümbertõstmisele koos postidega. Töövõtjal tuleb liiklusmärgid eelnevalt ülesse pildistada, et vajadusel tõendada hiljem nende seisukorda

enne ehitustööde algust. Liiklusmärkide postide paigaldamisel tuleb arvestada tehnovõrkude asukohtadega ja kaitsevööndiga. Paigaldades poste tehnovõrkude lähipiirkonnas tuleb ohutuse tagamiseks teostada kaevetöid käsitsi. Enne tekstiliste liiklusmärkide tellimist, tootmist ja paigaldamist, tuleb töövõtjal liiklusmärkide tööjoonised kooskõlastada Tellijaga.

3.7.2 Teekattemärgistus

Teekattemärgised on projekteeritud vastavalt standardile EVS 614:2022 „Teemärgised ja nende kasutamine“. Kõikide teede teekattemärgistus on projekteeritud termoplastikust (klaaskuulide sisaldus vähemalt 20%), välja arvatud bussipeatuste platvormi äärekivid (märgis 993), mis märgistatakse värviga. Märgistusmaterjal peab olema võimeline taluma liiklust 10-15 minuti pärast pealekandmist. Juhul, kui märgised ei jää sõidujälge, peab termoplastikust teekattemärgistus vastu pidama vähemalt 5 aastat ja värv kuni 1 aasta. Teemärgistusmaterjalide puistata peale klaaskuule vähemalt 300 g/m² kohta. Puistematerjalid peavad vastama standardite EVS-EN 1423 ja EVS-EN 1424 nõuetele.

3.8 Tehnovõrgud

3.8.1 Üldist

Kaevetööde teostamiseks tehnovõrkude kaitsevööndis tuleb sellest eelnevalt teavitada tehnotrassi valdajat ning vajadusel võtta temalt selleks täiendav töödeluba. Vajadusel tuleb koostöös kommunikatsioonivaldajaga täiendavalt märkida välja kõik töötsooni jäävad maa-alused kommunikatsioonid. Töid kaablikaitsetsoonis tuleb teha käsitsi või väike mehhanismidega. Mehhanismide kasutamisel (nt. tihendamisel) kaablite või torutrasside (kanalite) kohal tuleb arvestada, et trass oleks eelnevalt kaetud vähemalt 25 cm paksuse pinnase kihiga, kui pole teisiti määratud trassi valdaja poolt.

Ehitajal tuleb arvestada, et kui ehituse käigus ilmneb, et kaevamissügavus ületab kaabli paiknemissügavuse, siis üldjuhul tuleb kaabel töö käigus langetada uue süvendi põhja rajatud künasse. Selleks tuleb süvendi põhja tõmmata ca 30-40 cm sügavune küna (vagu), süvendi põhja kaabli alla rajada ≥ 15 cm paksune liivapadi, millele kaabel langetatakse. Küna (vagu) täidetakse peale kaabli langetamist samuti pealt liivaga.

Liinirajatise kaitsevööndis on liinirajatiste omaniku loata keelatud igasugune tegevus, mis võib ohustada liinirajatist.

Käesolev projekt ei sisalda ehitustööde organiseerimise osa. Ehitustööde teostaja lahendab tööde teostamise tehnoloogilise järjekorra koos sellega kaasnevate töödega sh ehitusaegsete ajutiste tehnovõrkude rajamisega või ümberehitustega. Lahendused ümberehitustele kuuluvad ehituse töövõttu.

Kaablite asukohtade lahti kaevamiseks kohale kutsuda võrguettevõtte esindaja kaabli asukoha näitamiseks ja tööde hindamiseks. Olemasolevad kaablid peavad jääma töökorda peale ehitustööde lõppu. Teostatud tööde kohta koostada teostusjoonised ja kaetud tööde

aktid. Kõrvalekalded projektist fikseerida vastavates protokollides ja kooskõlastada ehitusjärelvalve teostajaga.

3.8.2 Siderajatised

Kaevetööde alas paiknevad Telia Eesti AS sideliinirajatised. Ehitustööde käigus täpsustada siderajatiste tegelikud asukohad. Sidekaablite paiknemise vähim sügavus teepinnast peab arvestama mõjuvat dünaamilist koormust ja pinnase külmumissügavust kuid mitte vähem kui 1 meetrit.

Siderajatiste asukohtade lahti kaevamiseks kohale kutsuda võrguettevõtte esindaja kaabli asukoha näitamiseks ja tööde hindamiseks. Olemasolevad sidekaablid peavad jääma töökorda peale ehitustööde lõppu. Teostatud tööde kohta koostada teostusjoonised ja kaetud tööde aktid. Kõrvalekalded projektist fikseerida vastavates protokollides ja kooskõlastada ehitusjärelvalve teostajaga.

Siderajatise ümbertõstmise projekt on koostatud eraldi köites.

3.8.3 Elektrivarustus

Projekti alale jäävad olevad Elektrilevi OÜ elektrikaablid. Kõik elektrikaabelliinid säilivad. Ehitustööde käigus täpsustada kaablite tegelikud asukohad. Elektrikaablite paiknemise vähim sügavus teepinnast peab arvestama mõjuvat dünaamilist koormust ja pinnase külmumissügavust kuid mitte vähem kui 1 meetrit.

Enne pinnase tagasitõitmist tellida geodeesiafirmalt digitaalsed teostusjoonised, mis antakse tellijale üle tööde üle andmisel. Kaabelliinide trasside tagasitõitmisest ülejään pinnas kuulub äravedamisele prügilasse. Äraveetava pinnase vedu tuleb enne kaevetööde algust kooskõlastada kohaliku omavalitsusega. Peale kaabelliinide trasside pinnasega tagasitõitmist peab trasside pinnase planeering vastama maa-ala vertikaalplaneeringule. Kaevetöödega rikutud haljasmaa kuulub koheselt peale kaevetööde lõppu taastamisele.

3.9 Keskkonnakaitse ja maastikukujundustööd

Ehitusperioodil vastutab töövõtja ka keskkonnakaitse (oma ehitustegevuse ja muu sellest tuleneva piires) eest ehitusobjektil ja selle kõrval oleval alal vastavalt Eesti Vabariigis kehtivatele seadustele ja nõuetele ning Tellija poolsetele juhistele. Vähendamaks ehituse sotsiaalseid mõjusid peavad kasutatavate mehhanismide summutid olema korras. Kuivaperioodil peab ette nägema tolmutõrjeks veega kastmise. Ehitustööde käigus ei tohi kahjustada ümbritsevat keskkonda. Töövõtja peab võtma vastavad meetmed, tutvustamaks kõigile oma töötajatele Eestis kehtivaid keskkonnakaitse seadusi ja nõudeid ning rakendama kõigis tööpiirkondades kõiki vajalikke kontrollmeetmed, enne kui lubab töid jätkata. Töövõtja ehitab ja paneb tööle vajalikud kogumisseadmed, nagu näiteks kõrvale juhtimise vallid, kraavid, drenid, õlieraldid, settetiigid jms, et vältida saastumist ja hõljuvained välja setitada. Kogutud ained hävitatakse tellija esindaja poolt heakskiidetud viisil. Mahaloksumise korral tuleb kohe võtta meetmed saastunud alade puhastamiseks. Kui mõni töövõtja töötaja eirab keskkonnakaitse eeskirju, on

see piisavaks põhjuseks, et insener teeks vastavalt töövõtulepingule korralduse süüdlase eemaldamiseks ehitusplatsilt ja/või peataks omal äranägemisel täielikult või osaliselt väljamaksud, kuni on rakendatud heastavad meetmed. Kõik ehitustööd tuleb teostada järgides kehtestatud keskkonnakaitse nõudeid ja ka vastavalt omavalitsuse heakorraeeskirjale. Ehitusel tekkivad jäätmed käideldakse vastavalt kehtivale korrale. Täitematerjalide, mulla ja pinnase ladustamiskohad kooskõlastatakse omavalitsusega.

Tee maa-ala tuleb puhastada kividest, risust, prügist jne. Projektiga on ette nähtud haljastada haljasalad murukülviga. Haljasalad rajada kasvualusele. Kasvumuld peab olema taimekasvuks sobiv ega tohi sisaldada ohtlikke aineid üle piirmäära. Kasvumuld ei tohi sisaldada kive, killustikku, umbrohujuuri ega taimedele kahjulikke aineid ning tuleb tihendada nii, et ei tekiks vee lohkusid. Kasvumullana ei tohi kasutada külmunud pinnast. Olemasoleva ja taastatava haljasala piir tuleb ühtlustada ning tasandada niidukõlblikuks. Kasvumuld ei tohi olla liiga tihke ja kõvastunud: peab surumisel kergesti lagunema. Töövõtja peab kindlustama, et kasvualuse valminud osadel ei liiguks rasked masinad. Juhul kui kasvualus on liigselt tihenenud, tuleb see kobestada ja taastada. Muruseeme tuleb külvata ajal kui kasvualus ei ole külmunud ning muru jõuab tärgata ja juurduda enne kasvuperioodi lõppu. Soovitatav aeg aprill – mai ja juuli lõpp – septembri algus. Muul ajal külvatud muru tuleb kas iga päev korrapäraselt kasta või oodata kuni muru vihmaperioodi saabudes tärkab. Muruseemnesegu tuleb külvata vähemalt 10-20 g/m², III klassi muru. Seemnesegu tuleb külvata ühtlaselt, kas käsitsi või masinaga. Ehitustööde käigus rikitud või kahjustatud haljasalad tuleb taastada.

Kasvumulla huumuse sisaldus peab olema vähemalt 3%. Kasvumuld peab olema mineraalmuld (pH 6.5-7), ei tohi sisaldada taimedele kahjulikke jäätmeid ning on tihendatav nii, et ei tekiks vajumisi ja vee lohkusid. Haljastuse taastamisel juhendada prinssiibist, et säilitatavate puude juurestiku kaitsealal maapinna kõrgust mitte muuta.

4. Tööde teostamine

4.1 Üldised nõuded ehitustööde teostamiseks

Töövõtja peab tööde tegemisel juhinduma projektlahendusest ja Teetööde tehniliste kirjelduste 18.02.2019 versioonist (MA nr 1-2/19/096). Kui projekteerimise ja ehituse vahelisel perioodil toimuvad kehtivates asjakohastes normdokumentides muudatused, siis peavad need kajastuma ehitushanke pakkumisdokumentides.

Kõik tööd peab töövõtja teostama vastavuses heade ehitustavade ja tegema seda viisil, mis ei kahjusta ümbritsevat sotsiaal- ja looduskeskkonda. Kasutada võib ainult materjale ja tooteid, mille vastavus on tõestatud Teetööde tehnilistes kirjeldustes kirjeldatud protseduuridega. Katsemeetodid ja katsetamise tihedus on määratud Maanteeameti poolt kehtestatud nõuetega. Ehitustehnoloogia ja kvaliteet peab vastama Tee ehitamise kvaliteedi nõuetele, Teetööde tehnilistele kirjeldustele ja asjakohastele normidele ning juhenditele, mis on jõus ehitusperioodil. Töövõtja peab iga üksiku Teetööde tehniliste kirjelduste spetsifikatsiooni kohase töö teostamisel arvestama kõikide tööoperatsioonidega, materjalidega, ajutiste töödega ja muude kulutustega, mis on kirjeldatud vastavas

spetsifikatsioonis. Enne kaevetööde algust peab töövõtja välja kutsuma tehnoõrkkude valdaja ja saama nendelt kirjalikud juhendid ja load tööde tegemiseks vastava kaabli või torustiku kaitsevööndis.

Ehitustöödel peab ehitaja jälgima ja täitma kõiki nõudeid, mis on esitatud Vabariigi Valitsuse 8. detsembri 1999.a. määruses nr. 377 "Töötervishoiu ja tööohutuse nõuded ehituses". Ehitustööde teostaja peab tagama ehitustööde teostamise, ehitusplatsi kontrolli ja töötervishoiu ning tööohutuse nõuded vastavalt eelmainitud määrusele nr. 377. Ehitustööde teostajal peavad olema olema määruses nõutud dokumendid. Ehitaja peab ehitustööde alustamisest teatama Tööinspektsiooni kohalikule asutusele vähemalt 3 päeva enne töödega alustamist. Ehitustööde ajal ei tohi ehitusel viibida kõrvalisi isikuid ja ehitustööd ei tohi ohustada ehituse mõjupiirkonnas viibijaid.

Ehitaja peab tagama, et ehitusfirma ja ehitusega seotud töötajad oleksid kindlustatud. Töötajad peavad olema instrueeritud tööohutusalaselt ja olema varustatud töötamiseks vajalike kaitsevahenditega. Tellija, ehitaja, projekterija ja omanikujäreelvalve teatavad omal algatusel viivitamatult avastatud vigadest, puudustest ja riskiteguritest projektdokumentatsioonis ning nendest abinõudest, millega saab tööd edendada ja paremate tulemuste saavutamist soodustada. Ehitaja peab teavitama projekterijat kõigist projektis leitud ebaselgustest ning võimalikest vasturääkivustest enne, kui ta võtab vastu konkreetse teostamise otsuse.

4.2 Ehitusaegne puude kaitse

Ehitustööde ajal tuleb juhendada standardist EVS 939-3:2020 „Puittaimed haljastuses. Osa 3: Ehitusaegne puude kaitse“.

Enne ehitustööde algust tuleb projektikohaselt määratleda säilitatavate puude vm haljastuse kaitsetsoon, et kaitsta taimi ehitustööde käigus tekkida võivate vigastuste ja kahjustuste või otsese hävimise eest. Tsoon tuleb piiritleda fikseeritud (latt- või plast) taraga. Tsooni märgistus tuleb säilitada kogu ehitustegevuse aja kuni viimaste haljastustööde valmimiseni.

Kui mingil puhul on vajalik masinate või ehitajate sisenemine puu(de) kaitsetsooni, tuleb paigaldada puutüvele kaitse. Tüve ümber siduda püstised laudad, laudade ja tüve vahele panna pehmendus (kivivill, autokummid, vms). Laudadest kaitse peab ulatuma kogu tüve ulatuses võrani. Jälgida tuleb, et ehitustööde käigus ei vigastataks puude oksid. Vajadusel võib haljastusliku hinnangu koostanud dendroloogi nõusolekul kärpida puu alumisi oksid nii, et see ei tekita puule jäävaid kahjustusi ja puu võrakuju säilib. Kärpimisi ja võra kujundust tohib teha ainult arboristi kutsetunnistust omav inimene. Tegevus kooskõlastada Lääne-Harju Vallavalitsusega.

Olemasoleva säilitatava haljastuse kaitsmisel tuleb lähtuda alljärgnevast:

- Üle 2.5 cm läbimõõduga juuri ei tohi läbi raiuda. Kui sellise läbimõõduga juured jäävad kaevetööde alasse, siis tuleb seal kaevata labidaga käsitsi ja seda ka vaid puu ühelt küljelt. Kui juurte läbiraumine siiski vajalikuks peaks osutama, siis tuleb juured läbi

lõigata teravalt (järsult) – lõikekoht ei tohi jääda narmendav või ebaühtlane. Buldooser lõhestab juuri ja sellised haavad sulguvad väga raskelt, seega tuleb seda teha käsitsi saega. Paljastunud juured tuleb võimalikult ruttu katta mulla, multši või niiske kangaga.

- Kaevetööga seotud alal piiratakse üksikpuud või puude ja põõsaste grupid piki juurestiku kaitseala piiri ajutise piirdeaiaga; Kaevetöö tegemisel juurestiku kaitsealal paigaldatakse puudele tüvekaitse ning kaevetöö tehakse kas käsitsi või kinnisel viisil.
- Kuivaperioodil kastetakse kahjustatud juurtega puid ning paljastunud juured kaetakse kuivamise vältimiseks. Katta võib näiteks märja turbapinnasega.
- Liiklemise või materjalide ladustamise vajadusel juurestiku kaitsealal kaetakse maapind viisil, mis välistab pinnase tihendamise. (Näiteks paigaldatakse geotekstiil alla – killustiku-liivapadi peale).
- Juurte kaitseks suurte masinate tallamise vastu asetatakse maapinnale, ümber tüve, masinate liikumisteele puitkilbid. Tüvi kaitstakse ajutise piirdega; kui piiret ei ole võimalik paigaldada, vooderdatakse puu tüvi plankidega või spetsiaalmähisega. Vältimaks okste rebimist, lõigatakse alumised, tõenäoliselt viga saavad oksad, kuid seejuures ei tohi võra jääda ühepoolseks.
- Heakorratööde käigus tuleb olemasolevat maapinda vastavalt vajadusele tõsta või langetada. Kui muuta oluliselt mullapinna taset kasvava puu lähiümbruses (juurekael ja aktiivne juurestiku osa), võib puu hukkuda. Selle vältimiseks jäetakse maapind kasvava puu ümber endisele tasemele. Endise mullapinna ning uue pinna vahel tekkiv kõrguste vahe lahendatakse tugimüüride või nõlvadega. Maapinna tõstmisel puu ümber võib pinnasega täita ka ala kuni puu tüveni, ent seejuures peab olema tagatud juurekaela efektiivne õhustatus.

4.3 Ettevalmistustööd

Enne põhiliste ehitustööde algust tuleb maha märkida tee telg. Lisaks teljele tuleb välja märkida kõik iseloomulikud projekteeritud tee-elementid. Väljamärgitud punktid tuleb looduses kindlustada ning vastavalt vajadusele ka taastada või uuesti välja märkida.

Kõik tööde korrektseks teostamiseks vajalikud ajutised laoplatid kuuluvad lahutamatu osana iga konkreetse tööetapi juurde. Ajutiste laoplatide asukohad on töövõtja kohustatud ise enne tööde algust leidma ning vajadusel sõlmima nende kasutamiseks vajalikud kokkulepped. Vajadusel tuleb ajutiste laoplatide asukohad täpsustada ja/või kooskõlastada täiendavalt Tellija ja maaomanikega enne ehitustööde algust. Kasutuskõlblikud lammutussaadused anda üle tee valdajale, ülejääk utiliseerida vastavalt jäätmekäitlusseadusele. geodeesiainsener.

4.4 Ehitustööd

Viis päeva enne ehitustööde alustamist ehitaja peab esitama valla ehitus- ja kommunaalosakonnale avaldus kaevetööde teostamiseks infosüsteemis OPIS viimisi.opis.ee, mille alusel väljastatakse kaaveluba.

Vältimaks ülearuse kasvupinnase koorimist, tuleb ehitusobjektile maha märkida ehitatava sõidutee mulde välisserva ulatus. Et töid saaks teostada kuivades oludes, peab Töövõtja kõik kaevikud ja kaevetööd hoidma veevabad. Vajadusel peab rajama ajutised äravoolud või voolusängid vete juhtimiseks töövõtja poolt rajatud veekogumiskohtadesse.

Nõlvadel on arvestatud kasvupinnase paksuseks 5...7 cm. Kõlblik kasvumuld tuleb ladustada teemaa-alal ja kasutada hiljem nõlvade ja kraavide kindlustamisel ning teemaa haljastamisel. Haljastustöödeks kõlbmatut kasvumulda saab võimalusel kasutada rekultiveeritavate ja haljasalade täiteks. Ülejäävat kõlbmatut pinnast peab töövõtja utiliseerima vastavalt jäätmeseaduses ja maapõueseaduses toodule.

Laienduste puhul tuleb kaevata astmed ja laienduste alt eemaldada kogu mittesobiv materjal ning kasvupinnas. Orgaanikat sisaldavat ning muldkehasse mittesobivat pinnast võib planeerida teemaa-alal rekultiveeritavatele aladele, madalamatele aladele tee mulde kõrvale või külgkraavide taha. Planeeritav pinnas ei tohi tekitada paisutusi ja takistada muul moel vee liikumist teemaal ja kraavides. Objektile ülejääv ehituseks sobimatu pinnas tuleb töövõtjal utiliseerida vastavalt jäätmeseadusele. Kui ühes kaevikus on nii sobivat kui ka sobimatut pinnast, tuleb need kaevata eraldi, vältides seejuures pinnaste segunemist.

Oleva mulde laiendustöid tuleb alustada peenarde ja nõlvade lahtilükkamisest, et tagada sademevee äravool ning eemaldada laienduse alt sobimatu pinnas. Tee laiendamine tuleb teostada astmete kaupa, mis võimaldab aluse kihtide normide kohast tihendamist. Muldkeha täitepinnas tee all tuleb paigaldada ning tihendada mitte üle 0.3 m paksuste kihtidena, tagades seejuures normikohase niiskusrežiimi (kuiva ilma korral täiendavalt niisutades). Astmete ehitamisel tuleb kasutada karjäärast toodud liiv- või kruuspinnast, mille minimaalne filtratsioonimoodul on vähemalt 0.5 m/ööp. Muldkeha pealispind tuleb planeerida vastavalt tüüpristprofiilidel toodud kalletele nõlva suunas ning tihendada esitatud tihendusteguriteni.

Muldkeha ristprofiili kontrollitakse iga 25 järel ja suurimad lubatud hälbed projektist on:

- 1) telje kõrgus ± 50 mm, asustatud alas või külgneva rajatise või konstruktsiooniga liitumisel ± 20 mm;
- 2) mulde serva kaugus tee teljest -5 cm / $+10$ cm;
- 3) põikkalded kahepoolse põikkaldega teel $\pm 0.5\%$ ja ühepoolse põikkaldega teel $\pm 0.3\%$.

Peale mullatööde lõppemist tuleb nõlvad planeerida ning tihendada. Projektis on arvestatud, et kõik ehitatavad nõlvad tuleb katta 5...7 cm paksuse kasvumulla kihiga ning külvata muruseeme 10-20 g/m² (muruklass III). Nõlvade planeerimise mahud on arvestatud ainult aladel, kus on ette nähtud mulde nõlva ehitamine. Olemasolevaid nõlva ei planeerita.

4.5 Ehitusaegne liikluskorraldus

Ehituse ajaks ei ole majanduslikult otstarbekas sulgeda maanteelõiku. Tööde tsoonis tuleb kasutada ajutist kiiruspiirangut 30 km/h. Liiklus korraldatakse teetööde ajal, tööde katkestamisel ja vaheajal liiklusmärkide, vilkurite, tõkestus- ja hoiatusvahendite ning muude liikluskorraldusvahendite abil. Liikluskorraldusvahendid ja nende kasutamine peavad vastama Majandus- ja taristuministri 13.07.2018.a määrusele nr 43 "Nõuded ajutisele liikluskorraldusele" ning juhendile juhendile „Riigiteede ajutine liikluskorraldus“ (TRAM, määrus nr 1.17/25/127, nr 22.10.2025).

Liikluskorraldus teetööde ajal peab olema otstarbekas ning arvestama töö kestvust, iseloomu ja liiklusolusid. Ükski piirang ei tohi olla suurem, kesta kauem ega olla kehtestatud varem või pikemale teelõigule, kui see on vajalik. Teetööde ajal peab olema kohalikel elanikel tagatud juurdepääs oma elukohta ja kinnisvarale. Ühistranspordile ja maanteed kasutavatele liiklejatele peab olema tagatud ohutu läbisõit teetööde teostamise alalt. Bussipeatuste ehitusaegsed, ajutised, asukohad tähistatakse liiklusmärkidega 541a. Side- ja elektriikaabli kaitsmiseks tehtavate tööde ajal peavad kaevise piirid olema tähistatud piirete, ohutus- ja liiklust ümbersuunavate märkidega.

5. Hooldusjuhend

5.1. Tee suhtes esitatud nõuded

Avalikult kasutatava tee seisundinõuded on määratud Majandus- ja taristuministri 2015.a määrusega nr 92. Hooldustöödega tuleb tagada tee seisunditaseme vastavust antud tüüpi tee suhtest kehtestatud seisunditaseme nõuetele.

Seisundinõuetega määratletakse tee seisund, mis võimaldab ohutult liigelda Liiklusseaduse alusel kehtestatud liikluseeskirja ning tee ja tee kaitsevööndi kasutamise ja kaitsmise nõudeid täites. Seisundinõuete täitmine on kohustuslik kõigile avalikult kasutatavate teede omanikele. Teemaal asuvate rajatiste ja tehnovõrkude seisundinõuete täitmise eest vastutab nende omanik.

Avalikult kasutatava tee omanik on kohustatud:

- korraldama tee kasutamist ja kaitset;
- teostama tee ülevaatust ja hoidma tee kehtestatud nõuetele vastavas seisundis;
- kõrvaldama teelt liiklust ohustava või nähtavust piirava istandiku, puu, põõsa või muu liiklusele ohtliku rajatise, prahi, hukkunud loomad ja linnud.

Kui pinnase sulamise, vihma või muude liiklust oluliselt mõjutavate tegurite tõttu on tee konstruktsioon nõrgenenud ja liiklus võib teed kahjustada või liigelda on ohtlik, võib tee omanik tee või selle osa teatavaks ajaks sulgeda või teel liiklust piirata.

5.2 Hooldus

Hooldustööde käigus ei tohi kahjustada rajatud katendit, teepeenraid, tee kaitsepiirdeid, liikluskorraldusvahendeid jne. Tööde tegemisel lähtutakse heast tavast ning eriolukordades mõistlikest lahendustest. Probleemide korral, mis ohustavad teed ning rajatisi kasutavaid liiklejaid on tee haldaja poolt vajalik võtta koheselt kasutusele meetmed avariiohu vältimiseks ning kahjustuste arenemise tõkestamiseks. Kui tegemist on garantiiperioodil esineva ning garantiijuhtumiks liigituva olukorraga tuleb sellest koheselt teavitada ka Töövõtjat, teistel juhtudel lahendab tee haldaja situatsiooni vastavalt kasutusjuhendile, heale tavale ning ettenähtud tehnilistele lahendustele. Tee omanik peab andma operatiivinfot loodus- või liiklusõnnetusest põhjustatud liikluskorralduse muudatustest. Järelepärimise korral peab tee omanik andma teavet tee seisundi ja kasutuskorralduse kohta.

Teehoiutööde ajal tagab liiklusohutuse teehoiutöö tegija. Kergliiklusteedel võib teehoiutööd teha kuni 6 tonni kaaluvate masinatega. Teehoiutööde korraldamise eest vastutava isiku määravad tee omanik ja teehoiutööde tegija lepinguga.

5.2.1 Talihooldus

Talihoolduse nõuded kehtivad talviste teeolude (lumi, jääde, tuisk jne) korral. Hooldustööde käigus ei tohi kahjustada rajatud katendit, rajatisi, kindlustatud teepeenraid, tee kaitsepiirdeid, liikluskorraldusvahendeid jne.

Talihooldusel tuleb arvestada järgmiste nõuetega:

- Talvel sahkamisel tuleb vältida võrk-, jää või tappteradega sahkamist, lubatud on ainult tasateraga sahad.
- Talihoolduse käigus ei tohi lund kuhjata hange teepeenrale (võib põhjustada peenarde kahjutusi sulavee ajal ning takistab asfaltkattelt tuleva vee suundumist üle peenra kraavi mille tulemusel jääb vesi peenra ja asfaltkatte alale seisma põhjustades peenra materjali liigset märgumist mille tagajärjel väheneb peenra kandevõime olulisel määral).
- Rajatud murualadele ei tohi tekkida pikemaajalist veekatet ja jääd, mis pärsib hapniku ligipääsu juurtele. Sool võib põhjustada murukamara hukkumise ning paksud lumevallid soodustavad haiguste arengut, eriti, kui all on lõpuni külmumata pinnas.
- Lumevallide lükkamisel teedelt peab jälgima, et lükatav lumi ja tehnika ei vigastaks liikluskorraldusvahendeid.
- Talveperioodil liiklusmärkide kattumisel lumega tuleb neid puhastada.
- Lume kuhjamine teeületuskohtade, ristmike ja mahasõitude lähedusse ning ohutusaartele, mis võib takistada nähtavust, ei ole lubatud.

5.2.2 Kevadine hooldus

Liikluskorraldusvahendite korrastus, rajatiste puhastamine jm, samuti talihoolduse käigus libedusetõrjeks kasutatud puistematerjali jääkide äravedu jalgteelt ja mujalt teemaalt peavad olema pärast kevadist lumesulamist lõpetatud.

5.2.3. Aastaringsed hooldustööd

Määratud katet tuleb puhastada, harjaautoga või imuriga. Ei tohi kasutada terasharju, mis võivad katet kahjustada. Peenarde kaitsmiseks tuleb neid regulaarselt hooldada see tähendab tuleb uuendada peenarde pealispinda materjali lisamise ning profileerimisega. Kui peenral on näha uhtumise märke tuleb need koheselt likvideerida vältimaks peenra ulatuslikumat kahjustust (täita peenra materjaliga ning tihendada). Liiklusmärgid ja tähispostid peavad olema puhtad, loetavad. Mehaaniliste vigastuste korral metallil (piire, liiklusmärgi postid) tuleb koheselt kaitsta korrosioonivastase värviga, et vältida korrosiooni teket. Korrosiooni tekkel ala puhastada ja kanda peale korrosioonivastane värv. Hinnata kraavide seisukorda. Avastatud puudused likvideerida. Betoonkivist ja tardkivist sillutisega aladel tuleb vajadusel teostada umbrohutõrjet.

5.2.4. Haljastuse hooldus

Äsja rajatud murualasid tuleb põuaperioodil kasta. Muru kastes tuleb jälgida, et vee määr oleks piisav juurteni jõudmiseks - sügavus umbes 30-40 mm korraga. Peale kamara moodustamist muru ei kasteta. Lubatud maksimaalne murutaimede kõrgus kuni 15-20 cm.

Koostas:

Diplomeeritud teedeinsener, tase 7

Sergei Tunka